2. Ένα γεωργικό προϊόν, που εισήχθη από θαλάσσης στην Ιταλία και που υποβλήθηκε, για το λόγο αυτό, σε μειωμένη εισφορά, σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού 120/67, βρίσκεται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός της Κοινότητας κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 3, του κανονισμού 542/69 του Συμβουλίου, περί της κοινοτικής διαμετακομίσεως.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ SIR GORDON SLYNN της 15ης Μαΐου 1985 *

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

Ο κανονισμός 120/67 του Συμβουλίου περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα των σιτηρών (OJ 1967, σ. 2269) αναφέρει στο προοίμιό του ότι « πρέπει να επιτραπεί στην Ιταλία να λαμβάνει για ορισμένα χρόνια μέτρα ώστε να μειωθεί η επίπτωση του νέου καθεστώτος στο επίπεδο των τιμών των κτηνοτροφικών σιτηρών σ' αυτό το κράτος μέλος, με σκοπό να διευκολυνθεί η προσαρμογή της ιταλικής αγοράς στο νέο αυτό καθεστώς ». Το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 1601/68 του Συμβουλίου (OJ 1968, L 253, σ. 2), έχει ως εξής:

« Κατά την από θαλάσσης εισαγωγή κριθής, βρώμης, αραβοσίτου, σόργου ή κεχριού στην Ιταλική Δημοκρατία και μέχρι το τέλος της περιόδου εμπορίας 1971/1972, το κράτος μέλος αυτό δύναται να μειώνει την εισφορά κατά 7,5 λογιστικές μονάδες ανά τόνο, υπό τον όρο της χορήγησης ισόποσης επιδοτήσεως για τις από θαλάσσης παραλαβές των ίδιων σιτηρών που προέρχονται από τα κράτη μέλη, εκτός αν η επιδότηση αυτή, αιτήσει του αποστολέως των σιτηρών, έχει καταβληθεί σ' αυτόν από το κράτος μέλος προελεύσεως, το οποίο γνωστοποιεί τούτο αμελλητί στην Ιταλική Δημοκρατία. Η Ιταλική Δημοκρατία ενημερώνει ανελλιπώς όλα τα κράτη μέλη για το ποσό της ισχυούσης επιδοτήσεως. »

Η Ιταλική Κυβέρνηση επέλεξε να εφαρμόσει το σύστημα που προβλέπεται από την προαναφερθείσα παράγραφο και, για το σκοπό αυτό, εξέδωσε σχετικό νομοδιάταγμα (decreto legge).

Προσφεύγοντες στην κύρια δίκη είναι οι κληρονόμοι του Otello Mantovani. Στις 10 Ιουλίου 1981 το πλοίο « Πανάγος Δ. Πατέρας » ελλιμενίστηκε στην La Spezia με φορτίο αραβοσίτου από το Baton Rouge της Λουϊζιάνας. Η εταιρία Mantovani ζήτησε από τις εκεί τελωνειακές αρχές να εκτελωνιστεί το φορτίο επί του πλοίου, δηλώνοντας ότι παραλήπτης τους ήταν ένας έμπορος στο Ρόττερνταμ, Κάτω Χώρες, οι δε αρχές δέχτηκαν το αίτημα αυτό. Δεν φαίνεται να αμφισβητείται ότι αυτό είχε ως αποτέλεσμα την εκ μέρους των ιταλικών τελωνειακών αρχών έκδοση εγγράφου, από το οποίο προέκυπτε ότι τα εμπορεύματα βρίσκονταν σε ελεύθερη κυκλοφορία κατά την έννοια των άρθρων 9 και 10 της Συνθήκης. Η ακριβής φύση του εκδοθέντος εγγράφου είναι κάπως ασαφής. Στην αίτησή του για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως το Corte di cassazione αναφέρει ότι επρόκειτο για το έντυπο T2 L (βλέπε κανονισμό 2313/69 της

* Μετάφραση από τα αγγλικά.

Επιτροπής, OJ 1969, L 295, σ. 8). Από την άλλη πλευρά, οι διάδικοι στην κύρια δίκη ανέφεραν ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου ότι επρόκειτο για έγγραφο Τ2, όπως προβλέπει ο κανονισμός 542/69 περί της κοινοτικής διαμετακομίσεως (OJ 1969, L 77, σ. 1). Εν πάση περιπτώσει, δεν νομίζω ότι οι απαντήσεις που θα δοθούν στα ερωτήματα που υπέβαλε το Corte di cassazione εξαρτώνται από το ζήτημα αυτό.

Το φορτίο ουδέποτε εκφορτώθηκε στην Ιταλία. Το πλοίο συνέχισε το ταξίδι του στο Ρότερνταμ, όπου και εκφορτώθηκε ο αραβόσιτος. Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του παρόντος Δικαστηρίου, ο δικηγόρος του Padovani αρνήθηκε ότι υπήρχε οποιαδήποτε πρόθεση να εκτελωνιστούν τα εμπορεύματα στην Ιταλία μόνο και μόνο για να αποκομιστεί ωφέλεια από τις μειωμένες εισφορές που επιβάλλονται στις εισαγωγές στη χώρα αυτή. Ισχυρίστηκε ότι υπήρχε πρόθεση να εκφορτωθεί το φορτίο στην Ιταλία, αλλά ότι αυτό κατέστη την τελευταία στιγμή αδύνατο και ότι γι' αυτό το λόγο το πλοίο απέπλευσε για το Ρόττερνταμ.

Όταν το φορτίο εκτελωνίστηκε, η εταιρία Mantovani δεν κατέβαλε την εισφορά, πλήρως ή μερικώς, αλλά κατέθεσε αξιόγραφα προς σύσταση εγγυήσεως για το εν λόγω ποσό. Μόλις στις 13 Ιουλίου 1977 το τελωνείο της La Spezia της γνωστοποίησε ότι έπρεπε να καταβάλει την εισφορά με τον πλήρη συντελεστή.

Η εταιρία Mantovani τότε άσκησε προσφυγή κατά της διοικήσεως των τελωνείων ενώπιον του tribunale της La Spezia, το οποίο δέχτηκε το αίτημά της να καταβάλει την εισφορά μειωμένη και όχι πλήρη. Κατόπιν ασκήσεως εφέσεως, το Corte d'appello της Γένοβας θεώρησε μεταξύ άλλων ότι η επί του πλοίου δήλωση εμπορευμάτων αποτελούσε πλασματική απλώς διατύπωση εισαγωγής και έκρινε ότι η εταιρία όφειλε να καταβάλει την πλήρη εισφορά. Η υπόθεση στη συνέχεια ήρθε ενώπιον του Corte di cassazione, το οποίο υπέβαλε δύο ερωτήματα κατά το άρθρο 177.

Με το πρώτο ερώτημα ζητείται από το Δικαστήριο να αποφανθεί ως προς την ερμηνεία του άρθρου 23, παράγραφος 1, « επειδή πρέπει να διαπιστωθεί αν η μείωση της εισφοράς κατά 7,5 λογιστικές μονάδες, η οποία προβλέπεται από την πιο πάνω κοινοτική διάταξη για τα δημητριακά προϊόντα που εισάγονται από θαλάσσης στο ιταλικό κράτος από τρίτες χώρες, εφαρμόζεται και στην περίπτωση κατά την οποία τα προϊόντα αυτά εκτελωνίζονται επί του πλοίου σε ιταλικό λιμένα, αλλά στη συνέχεια αποστέλλονται χωρίς να εκφορτωθούν με το ίδιο μέσο σε άλλο λιμένα άλλου κράτους της ΕΟΚ ».

Αντικείμενο δηλαδή του ερωτήματος είναι να εξακριβωθεί αν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα εν λόγω προϊόντα « εισήχθησαν από θαλάσσης στην Ιταλική Δημοκρατία » κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1.

Όλοι όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις ισχυρίζονται ότι ο λόγος της μείωσης της εισφοράς επί των εμπορευμάτων που εισάγονται από θαλάσσης στην Ιταλία ήταν οι υψηλότερες λιμενικές επιβαρύνσεις στη χώρα αυτή λόγω των συνθηκών που ισχύουν στα λιμάνια της. Το προοίμιο του κανονισμού 1157/77 του Συμβουλίου (OJ 1977, L 136, σ. 12), ενός από τους πολλούς κανονισμούς που παρέτειναν την ισχύ του καθεστώτος, το αναφέρει ρητά. Ωστόσο, οι διάδικοι αντλούν από το στοιχείο αυτό διαφορετικά συμπεράσματα.

Η Επιτροπή και η Ιταλία εκφράζουν την άποψη ότι, στο παρόν πλαίσιο, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι τα εμπορεύματα « εισήχθησαν » προτού εκφορτωθούν.

Η Επιτροπή τονίζει ότι ο όρος « εισαγωγή » έχει διαφορετικές έννοιες τοποθετούμενη σε διαφορετικά πλαίσια του κοινοτικού δικαίου.

Κατά την Επιτροπή, σε ορισμένες περιπτώσεις « εισαγωγή » σημαίνει θέση σε ελεύθερη κυκλοφορία κατά την έννοια των άρθρων 9 και 10 της Συνθήκης. Από την άλλη πλευρά, όταν χρησιμοποιείται στο άρθρο 23, παράγραφος 1, ο όρος αυτός σημαίνει θέση των εμπορευμάτων σε ελεύθερη κυκλοφορία και εκφόρτωσή τους. Προς στήριξη της άποψης αυτής επισημαίνει το γεγονός ότι, προκειμένου περί από θαλάσσης « παραλαβών » σιτηρών από άλλα κράτη μέλη, έπρεπε να καταβάλλεται ισόποση επιδότηση δυνάμει της τελευταίας φράσεως της πρώτης πρότασης της παραγράφου αυτής. Ένα φορτίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι « παρελήφθη » αν δεν εκφορτώθηκε. Δεδομένου ότι σκοπός της επιδότησης ήταν να εξασφαλιστεί ότι τα κοινοτικά σιτηρά δεν περιέρχονταν σε μειονεκτική θέση σε σύγκριση με εκείνα που έρχονταν απευθείας από τρίτες χώρες, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι η ίδια έννοια πρέπει να αποδοθεί στον όρο « εισαγωγή ».

Η Ιταλική Κυβέρνηση ισχυρίζεται ότι ο απώτερος σκοπός της αντιστάθμισης των υψηλοτέρων λιμενικών δαπανών στην Ιταλία μέσω της μειώσεως της εισφοράς ήταν να εξασφαλιστεί ότι τα σιτηρά δεν θα ήταν ακριβότερα στην Ιταλία από ό,τι σε άλλα κράτη μέλη. Η χορήγηση της μείωσης για φορτία που ούτε καν εκφορτώθηκαν στην Ιταλία είναι σαφές ότι δεν θα προήγε το σκοπό αυτό.

Δέχομαι τα επιχειρήματα αυτά. Σε αυτά δεν αποτελεί απάντηση αυτό που ισχυρίστηκαν οι προσφεύγοντες στην κύρια δίκη, ότι δηλαδή ο ελλιμενισμός και μόνο του πλοίου και χωρίς εκφόρτωση επιβάρυνε την εταιρία Mantovani με τις οικονομικές επιπτώσεις, ιδίως λόγω υπεραναμονής, των συνθηκών των ιταλικών λιμένων. Είναι προφανές ότι υπό τις περιστάσεις αυτές τα αποτελέσματα των συνθηκών αυτών δεν έγιναν αισθητά στην ίδια έκταση όπως αν είχαν εκφορτωθεί τα εμπορεύματα. Όπως τόνισε η Ιταλική Κυβέρνηση, σκοπός της μείωσης της εισφοράς επ' ουδενί λόγω ήταν να δίνει στα πλοία τη δυνατότητα να ελλιμενίζονται στην Ιταλία και να εκτελωνίζουν εκεί τα φορτία τους χωρίς να τα εκφορτώνουν.

Δεν με πείθει το δεύτερο επιχείρημα που προβάλλουν οι προσφεύγοντες, το οποίο στηρίζεται σε υποτιθέμενη διάκριση μεταξύ των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 23. Το άρθρο 23, παράγραφος 2, ορίζει τα εξής:

« Εξάλλου, κατά την εισαγωγή κριθής, βρώμης, αραβοσίτου, σόργου ή κεχριού στην Ιταλική Δημοκρατία, το κράτος μέλος αυτό δύναται να μειώνει την εισφορά... υπό τον όρο της χορήγησης ισόποσης επιδοτήσεως για τις παραλαβές των ίδιων σιτηρών που προέρχονται από τα κράτη μέλη. »

Οι προσφεύγοντες υποστηρίζουν ότι μόνο με την παράγραφο 2 παρέχεται όφελος στην Ιταλία, ενώ η παράγραφος 1 αποτελεί τεχνικό απλώς μέτρο που αποσκοπεί στην αντιστάθμιση του υψηλότερου κόστους που οφείλεται στις διαδικασίες στους ιταλικούς λιμένες. Από αυτό συνάγουν ότι τα εμπορεύματα μπορούσαν να « εισαχθούν » στην Ιταλία από τρίτες χώρες κατά την παράγραφο 1 χωρίς να εκφορτωθούν εκεί. Τέτοιο συμπέρασμα μου φαίνεται ότι δεν μπορεί να συναχθεί.

Τέλος, οι προσφεύγοντες ισχυρίζονται ότι, αν οι ιταλικές αρχές ήθελαν να αρνηθούν τη χορήγηση της μείωσης της εισφοράς, μπορούσαν απλούστατα να μην εκτελωνίσουν το φορτίο έως ότου εκφορτωθεί. Το επιχείρημα αυτό, για το τι θα μπορούσε να γίνει για να αποφευχθούν κερδοσκοπικές συναλλαγές αν ο κανονισμός είχε άλλη έννοια από αυτήν που νομίζω ότι σαφώς έχει, δεν με πείθει ότι πρέπει να του αποδοθεί διαφορετική έννοια.

Με το δεύτερο ερώτημα που υπέβαλε, το Corte di cassazione ερωτά αν, δυνάμει του άρθρου 1, παράγραφος 3, στοιχείο α), του κανονισμού 542/69, « το καθεστώς της εσωτερικής κοινοτικής διαμετακόμισης που προβλέπεται και διέπεται από τον πιο πάνω κανονισμό μπορεί να

ισχύσει για τα γεωργικά προϊόντα που φθάνουν με πλοίο από τρίτες χώρες, εκτελωνίζονται επί του πλοίου βάσει της ιταλικής εσωτερικής νομοθεσίας και μεταφέρονται, χωρίς να εκφορτωθούν στην Ιταλία, σε άλλο λιμένα άλλου κράτους της Κοινότητας, όταν οι κοινοτικές διατάξεις προβλέπουν τη μείωση της εισφοράς για τα γεωργικά προϊόντα που εισάγονται από θαλάσσης στην Ιταλική Δημοκρατία ».

Η προαναφερόμενη διάταξη ορίζει ότι κυκλοφορούν σύμφωνα με τη διαδικασία της εσωτερικής κοινοτικής διαμετακομίσεως τα εμπορεύματα που πληρούν τους όρους των άρθρων 9 και 10 της Συνθήκης. Επομένως, με το δεύτερο ερώτημα πρέπει να γίνει αντιληπτό ότι ερωτάται αν μπορούν να βρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία κατά την έννοια των εν λόγω άρθρων της Συνθήκης εμπορεύματα για τα οποία η κοινοτική νομοθεσία προβλέπει μειωμένη γεωργική εισαγωγική εισφορά.

Κατά την άποψή μου, δεν υπάρχει αμφιβολία ότι τέτοια εμπορεύματα μπορούν να βρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία. Το άρθρο 10, παράγραφος 1 της Συνθήκης ορίζει ότι « θεωρούνται ότι ευρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία εντός κράτους μέλους τα προϊόντα προελεύσεως τρίτων χωρών, για τα οποία έχουν τηρηθεί οι διατυπώσεις εισαγωγής και εισπραχθεί σ' αυτό το κράτος μέλος οι απαιτούμενοι δασμοί και επιβαρύνσεις ισοδυνάμου αποτελέσματος... ». Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να έχουν καταβληθεί μόνο εκείνοι οι δασμοί και οι επιβαρύνσεις που οφείλονται. Αν δεν συνέβαινε αυτό, τα εμπορεύματα που εισέρχονται στην Κοινότητα απαλλαγμένα από, ή υποκείμενα σε μειωμένους, δασμούς ή εισφορές δεν θα βρίσκονταν ποτέ σε ελεύθερη κυκλοφορία. Ένα τέτοιο αποτέλεσμα θα ήταν προδήλως παράλογο.

Ίσως ο πραγματικός σκοπός του δευτέρου ερωτήματος να είναι να διαπιστωθεί αν τα εμπορεύματα μπορούσαν να έχουν τεθεί σε ελεύθερη κυκλοφορία κατά την έννοια των άρθρων 9 και 10 της Συνθήκης και, παρ' όλα αυτά, να μην έχουν « εισαχθεί » κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, του κανονισμού 120/67. Αυτό είναι, κατά τη γνώμη μου, δυνατό, εφόσον οι δύο έννοιες δεν είναι ταυτόσημες και εν πάση περιπτώσει, όπως επεσήμανε η Επιτροπή, ο όρος « εισαγωγή » έχει διαφορετικές έννοιες τοποθετούμενος σε διαφορετικά πλαίσια του κοινοτικού δικαίου.

Υπό το φως των σκέψεων αυτών, η άποψή μου είναι ότι πρέπει να δοθεί η εξής απάντηση στα ερωτήματα που υπέβαλε το Corte di cassazione:

« 1) Για να υπάρχει " από θαλάσσης εισαγωγή " στην Ιταλία από τρίτη χώρα κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, του κανονισμού 120/67 του Συμβουλίου, πρέπει τα εμπορεύματα και να έχουν εκτελωνιστεί και να έχουν εκφορτωθεί στο κράτος μέλος αυτό.

2) Εμπορεύματα που έχουν υποβληθεί σε μειωμένη εισφορά σύμφωνα με το άρθρο 23, παράγραφος 1, του κανονισμού 120/67 του Συμβουλίου μπορούν να βρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία κατά τα άρθρα 9 και 10 της Συνθήκης. »

Η απόφαση ως προς τα δικαστικά έξοδα των διαδίκων στην κύρια δίκη εναπόκειται στην κρίση του εθνικού δικαστηρίου. Η Επιτροπή πρέπει να φέρει τα δικά της έξοδα.